

Område: Regional Udvikling
Afdeling: Vand og Jord
Journal nr.: 18/37023
Dato: 12. januar 2023

Udarbejdet af: Lone Dissing
E-mail: lone.dissing@rsyd.dk
Telefon: 7663 1937

Dagsorden for møde i teknisk følgegruppe for oprensning af Grindstedforureningerne

Tidspunkt: 9. januar 2023, kl. 12.00

Sted: Damhaven 12, 7100 Vejle

Deltagere: Karl Grundahl og Rikke Holm Sennels, Billund Kommune
Sanne Ravnholt Poulsen og Steen Pedersen, Miljøstyrelsen
Anja Melvej, Region Midtjylland
Lone Dissing, Region Syddanmark

Afbud: Morten Bondgaard, Region Midtjylland

Dagsorden:

1. Velkomst inkl. kort præsentationsrunde, v/Region Syddanmark
2. Godkendelse af dagsorden, v/Region Syddanmark
3. Status for regionens arbejde, v/Region Syddanmark
 - Undersøgelser af forureningsfanen fra fabriksgrunden
 - Afværgescreening
 - Undersøgelser af forureningsfanen fra lossepladsen
 - Udbud af forslag til kriterier for udvalgte Grindstedværk-stoffer
 - Forsknings- og udviklingsprojekter
 - Kommende aktiviteter
 - Den Syddanske Udviklingspulje
4. Status for kommunens arbejder, v/Billund Kommune
5. Status for Miljøstyrelsens arbejder, v/Miljøstyrelsen
 - Aktiviteter vedr. miljøfremmede stoffer i overfladevand
6. Næste møde
7. Eventuelt

Ad. 1:

Lone bød velkommen, hvorefter der var en kort præsentationsrunde.

Ad. 2:

Dagsordenen blev godkendt.

Ad. 3:

Undersøgelser af forureningsfanen fra fabriksgrunden

Regionen orienterede om de igangværende undersøgelser af forureningsfanen fra fabriksgrunden, herunder baggrund, omfang og foreløbige resultater. Af de væsentligste foreløbige resultater blev vist den overordnede fordeling af forurenende stoffers udstrømning til Grindsted Å.

Afværgescreening

Regionen præsenterede resultatet af en screening for mulige metoder til oprensning af forureningsfanen fra fabriksgrunden. En række metoder er vurderet i forhold til blandt andet effektivitet overfor de forurenende stoffer, udfordringer og økonomi. Ud fra resultatet af screeningen forventes det, at der skal testes og udvikles en kombination af flere forskellige oprensningsmetoder.

På baggrund af screeningen, resultater af den igangværende undersøgelse og kommende forslag til miljømæssige kriterier udarbejdes et afværgekatalog, der forventes afrapporteret i efteråret 2023.

Miljøstyrelsen spurgte, om samme afværgemetoder vil kunne anvendes i forhold til forureningsfanen fra lossepladsen, hvis fanen herfra udgør en risiko overfor Grindsted Å. Det er regionens forventning, at samme oprensningskoncept kan anvendes.

Undersøgelser af forureningsfanen fra lossepladsen

Regionen orienterede om den gennemførte undersøgelse af forureningsfanen fra lossepladsen. De væsentligste resultater af undersøgelsen er, at forureningsfanen er nået frem til området ved Grindsted Å, at det vurderes, at forureningen ikke strømmer op i Engsøen, og at forureningen primært består af farmaceutiske stoffer. Den endelige risikovurdering i forhold til Grindsted Å kan først udføres, når de kommende forslag til miljømæssige kriterier for de farmaceutiske stoffer foreligger.

Udbud af forslag til kriterier for udvalgte Grindstedværk-stoffer

Regionen orienterede om et udbud, der skal tilvejebringe forslag til sundhedsmæssige og miljø-kvalitetskriterier for stoffer med relation til Grindstedværket (Grindstedværk-stoffer), herunder tidsplan, krav til opgaveløsningen samt fordeling mellem sumkriterier og kriterier for enkeltstoffer. Regionen har valgt DHI til løsning af opgaven. I DHI's tilbud anvendes en reference til en opgave udført for Miljøstyrelsen i 2021, hvor DHI har udarbejdet udkast til datablade indeholdende miljøkvalitetskriterier for bl.a. sulfamethizol (CAS-nr. 144-82-1). Miljøstyrelsen sender dette materiale til regionen (*Ref.: Miljøstyrelsen har efterfølgende oplyst, at databladene endnu ikke er kvalitetssikret, de sendes når de foreligger i endelig udgave*).

Forsknings- og udviklingsprojekter

Regionen orienterede om en række igangværende forsknings- og udviklingsprojekter, der alle bidrager direkte til løsning af opgaven med forureningerne i Grindsted efter Grindstedværket, og i særdeleshed til indsatsen overfor forureningsfanen fra fabriksgrunden. De overordnede projekter består af udarbejdelse af en geologisk model, identifikation af indsatsområder, belysning af afværge- og oprensningssmuligheder samt udvikling af analysemetoder.

Kommende aktiviteter

Regionen viste en oversigt over næste skridt frem mod oprensning inkl. forventet tidsplan.

Den Syddanske Udviklingspulje

Regionen informerede om Den Syddanske Udviklingspulje, som regionsrådet har besluttet at igangsætte. Rammer, formål og status blev præsenteret. I forbindelse med første udbudsrunde er der udvalgt to projekter, der begge tester rensemetoder på forurennet grundvand fra Grindsted.

Præsentation af ovenstående medsendes referatet.

Ad. 4:

Kommunen orienterede om ændring i administration af tilladelse til havevanding i dele af byområdet syd for Grindsted Å, herunder at der i forsommeren 2021 blev udsendt anbefaling til borgere i området om ikke at anvende vand fra egen boring til havevanding. Anbefalingen blev omkring 1. maj 2022 erstattet af et forbud inkl. krav om sløjfning af boringen senest 1. januar 2023. Grundejere med indvindingstilladelse har fået udbetalt kompensation. Ændringen er foretaget på baggrund af regionens undersøgelser af forureningsfanen fra lossepladsen. Kommunen håber, at regionens kommende grundvandsmodel kan skabe grundlag for en bedre vurdering af forureningsfanens udbredelse og dermed et bedre grundlag for afgrænsning af området med forbud mod havevandingsboringer.

Kommunen nævnte desuden, at hjemmesiden grindstedforurening.dk, som kommunen og regionen driver i fællesskab, er flyttet til en anden platform, og at hjemmesiden i den forbindelse er opdateret og forbedret.

Ad. 5:

MST orienterede om igangværende aktiviteter vedr. miljøfremmede stoffer i overfladevand, herunder

- Projekt der har til formål at afklare, om det er muligt at tilvejebringe vurderingskriterier på en mindre ressourcekrævende måde end den nuværende udarbejdelse af Miljøkvalitetskrav, der typisk kræver én måneds arbejde pr. stof. Resultater projektet i et lovende koncept, vil det sandsynligvis blive testet på et antal stoffer. Vurderingskriterierne vil ikke være juridisk bindende.

- Projekt der har til formål at rangliste lægemidler anvendt i Danmark. Det forventes, at projektet afrapporteres i 1. kvartal 2023. Miljøstyrelsen sender den endelig rapport til regionen.
- Projekt vedr. modellering af tilstanden i vandløb i forhold til fem metaller, hvor koncentrationen af metaller modelleres ud fra arealanvendelse. Rapport forventes primo 2023. Der udføres evt. efterfølgende projekt med inddragelse af yderligere metaller eller andre stoffer.

MST orienterede endvidere om intern og ekstern audit af administrationen af de 630 mio. kr. afsat på finansloven i årene 2021 – 2025 til regionernes arbejde med undersøgelse og oprensning af generationsforureningerne.

Ad. 6:

Det blev aftalt, at næste møde afholdes i efteråret 2023. Regionen indkalder.

Ad. 7:

Intet